

דברי תורה

ושיחות קודש

פרשת בא תשפ"ב

תוכן העניינים

- סעודה שלישית בא תשפ"א
- סעודה שלישית וארא תשפ"ב
- פניני חסידות/ תניא פרק ז
- אחר הברלה וארא תשפ"ב/ הרה"ק בעל ישמח ישראל מאלכסנדר זי"ע

ואלה יעמדו על הברכה בעבור שנדבו הוצאות הגליון

הרב דוב בעריש ארנסטר שליט"א – בארא פארק בן הרב"ג הרה"צ רבי ישראל שליט"א נכד מרן הרה"ק רבי יצחק זיע"א לרגל שמחת הולדת הנכדה בת לחתנו הרב שלמה האלבערשטאם שליט"א בן כ"ק מרן אדמו"ר מבאבוב שליט"א
הרה"ג רבי חיים זלמן הלוי אייזען שליט"א – בארא פארק מו"ץ לענייני סת"ם לרגל שמחת אירוסים הנכד
הרה"ח ר' אהרן ווייסמאן שליט"א – מאנסי לרגל שמחת הולדת הבן
הרה"ח ר' צבי יעקב (העשי) פאלמאן שליט"א בן הרה"ח ר' יצחק ז"ל לרגל השמחה בנישואי אחותו הכלה שתחי'
לרפואת ר' ישראל יעקב טוביה בן יענטא רחל
לע"ג הרה"ק רבי דוד ב"ר שלמה מלעלוב זצוק"ל מורו ורבו של הרה"ק רבי יצחק מווארקע

ניתן לקבל הגליון

בארה"ב

בני ברק

ביהמ"ד אמשינאוו רחוב חזון איש 76

ירושלים

אצל הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א

ביתר

אצל הרה"ח ר' אברהם לאנדא שליט"א

בארה"ב

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאוו 4408-15th Ave.

וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאוו 144 Rodney st.

מאנסי

ביהמ"ד ווארקי 10 Maple ter.

יו"ל ע"י מערכת דברי תורה – אמשינאוו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

Amshinov40@gmail.com

סעודה שלישית פרשת בא תשפ"א לפ"ק

זאת) למען תספר וגו', שע"י סיפור יציאת מצרים, יש כח להמשיך הכרת הבורא, וזהו שמסיים, וידעתם כי אני ה'.

וקרוב לזה ראינו בספר החינוך מצוות ועצם לא תשברו בו (מצוה טז), ששואל אמאי אנו צריכים כל כך הרבה דברים לזכרון הנס של יציאת מצרים, כפי שמצינו מצוות הרבה שזהו ענינם, כגון מזכירין יצי"מ בקריאת שמע שחרית וערבית וכו' וכן מזוזה על כל דלת, הלוא בזכרון אחד די לנו כדי להעלותו על מחשבתנו שלא ישכח מפינו ומפי זרענו.

ומבאר, על פי היסוד הידוע, שכל אדם נפעל כפי פעולותיו, וזל"ק, אפילו אם יהיה אדם צדיק גמור ולבבו ישר ותמים, חפץ בתורה ובמצות, אם יעסוק תמיד בדברים של דופי, כגון אם הכריחו המלך ומינהו להתעסק באומנות רעה,

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתתי אלה בקרבן. ובזוה"ק (ח"ב לד, א) הק' למה נאמר 'בא' אל פרעה, ולא נאמר 'לך' אל פרעה, ופירשו הצדיקים, כי משה רבינו חלשה דעתו בראותו שלאחר כל המכות לפרעה ולמצריים, עדיין עומדים במריים ולא נכנעו, ואחזו היראה מגודל קליפת פרעה, אזי הקב"ה כביכול אמר לו, בוא עימי ואני יהא בעזרך. וכמו כן הוא בכל איש ואיש מישראל הלוחם עם היצה"ר, אל ירך לבבו בראותו שליטת היצר עליו, כי ה' עימו להצילו בכל דרכיו. ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו.

*

ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתים במ, וידעתם כי אני ה', וכתב הרבי מלובלין (בספה"ק זכרון

באמת אם כל עסקו תמיד כל היום באותו אומנות, ישוב לזמן מן הזמנים מצדקת לבו להיות רשע גמור, כי ידוע הדבר ואמת, שכל אדם נפעל כפי פעולותיו.

ומאידך, אפילו רשע גמור בלבבו, וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, אם יערה רוחו וישים השתדלותו ועסקו בהתמדה בתורה ובמצוות, ואפילו שלא לשם שמים, מיד ינטה אל הטוב, ובכח מעשיו ימית היצר הרע, כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות, עכתוד"ק. הרי לנו שכמה שיותר מתעסקים בענין יציאת מצרים הרי זה משפיע על כל איש ישראל, ולכן ניתנו כל כך הרבה מצוות זכר ליציאת מצרים. להטות לבבנו אל ה'.

וכן ברמב"ן עה"פ ולטוטפות בין עיניך (יג, טז) מביא שאין למלה טוטפות משפחה ידועה, אבל אלו הבקיאים בלשון יחשבו אותה, שהוא בא מלשון, ועלימו תטוף

מלתי (איוב כט כב), כלומר 'שתעשה מיציאת מצרים על ידך אות, ובין עיניך דבור, יזל כטל על שומעיו', ע"כ. היינו שענין התפילין של ראש, בא להורות על הצורך לדבר בעניני יציאת מצרים. שזה משפיע לטובה על האדם.

וידועים דברי אאזמו"ר הרה"ק רבי מנחם זי"ע, (וכן היא בספה"ק בית אהרן) עה"פ בפ"ך ובלבבך לעשותו, שהכתוב הולך בהדרגה, שאם רוצה להתקרב להשי"ת, וקשה הדבר לפניו, העצה לכך הוא, להתחיל 'בפ"ך', שזה ברשותו של אדם בכל עת, ומזה יבא בהמשך ה'בלבבך' ומזה בא 'לעשותו'.

ועיין ברמב"ם (גירושין פ"ב) כתב בא"ד מאחר שהוא רוצה להיות מישראל רוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו ע"כ. רואין מהרמב"ם שבפנימיות

ישראל היא טוב אלא צריך להוציאו
מן הכח אל הפועל. ולכאור' מה לנו
לדיבור זה של 'רוצה אני', הלוא אחר
שכבר עשה מה שציווהו, וברצון
הלב הרי רוצה, מה יתן ומה יוסיף
אמירתו, ומכאן ראי' שדיבור יש לו
כח להמשיך מעט מהרצון אל הלב
באמת. (אמנם הדיבור של 'רוצה אני' הוא
הדרגא הנמוכה ביותר של הרצון, כי בכל
דרגא של רצון אין יכול לרצות כשאינו
רוצה, חוץ מדיבור שאף שאינו מרגיש
בליבו שום רצון, עדיין יכול לומר רוצה
אני, וכפי שמצינו שכופין אותו עד שיאמר
רוצה אני ודו"ק).

ואכן מצינו שכל מצוות הפסח הם
בדיבור או בפה, שכן כאמור הדיבור
בעניני יציאת מצרים, מעורר את
הכח של יציאת מצרים, ולבחינה של
וידעתם את ה'.

*

וכיון שהזכרנו ענין התפילין,
ולטוטפות בין עיניך, נביא דברי כ"ק
אזמו"ר זצללה"ה דאיתא בחז"ל
(מנחות ל"ז) דלאו דווקא בין עיניך
אלא בגובה הראש ע"כ. ולכאורה אם
אין הכוונה כפשטו, א"כ אמאי נאמר
בין עיניך, והסביר דענין התפילין
הוא כדי לשמור את עיני האדם מן
החטא, אך כדי להגיע לזה, צריכים
להניח את התפילין בגובה הראש
דווקא, דאם כבר הגיע הנסיון לבין
עיניו ממש ח"ו אז כבר קשה לנצחו,
ולזה צריכים לעשות סייגים לפנייה,
ולזה רומז התפילין כשהם נמצאים
במקור של עיניך שזה בגובה הראש,
וכדברי חז"ל אל יהרהר אדם ביום
וכו' כלומר שצריך להיות נשמרים
קודם שבא אליו הנסיון.

יעזור ה' שנזכה לצאת מכל המצרים,
ולגאולה שלימה בב"א.

סעודה שלישית פרשת וארא תשפ"ב לפ"ק

השי"ת בכל הדברים, נקרא שמפריד הדבר מה' ח"ו.

והנה כל אחד ואחד, צריך לבוא בעולם הזה לידי נסיונות, וענין הנסיון הוא, שמסלקין ממנו את הדעת וההתקשרות בה', ואז יש לו בחירה של טוב ורע. ובכל זאת יוכל לקבל כח לעמוד בעת הנסיון, ממה שנקבע בלבו בזמנים הטובים, כשהיה לו דעת רחב להתבונן במעשה ה', כיון שאינו סילוק הדעת לגמרי, אלא נשאר אצלו קצת ממה שהכין עצמו.

נמצא דעיקר היציאה ממצרים הוא לצאת מגלות הדעת, ולראות את ה' בכל היצירה. והרשעים שאין להם דעת, עדיין נמצאים במצרים גם כהיום הזה, (שהם ב'מיצר ים', שאינם יכולים להיכנס ל'ים החכמה') וזהו שנאמר בהגדה של פסח שבן הרשע טוען ואומר, מה העבודה וגו', כי הרשע מאחר שאין לו דעת, מאד

וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה', וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם. הנה פרשיות אלו הם בעניני הגלות, שהם זמנים שהנהגת ה' בנסתר, כפי ששאל משה רבינו, למה הרעותה לעם הזה, והקב"ה הראה לו את הנהגתו, באומרו עתה תראה וגו'.

ובספה"ק מאור עינים האריך, דתוכן גלות מצרים הוא גלות הדעת, כי באמת צריך לקשר כל הנעשה תחת השמש להשי"ת, בין בזמן שהנהגת ה' באופן של חסד ורחמים, ובין כשהיא באופן של הסתר, והנה אין בכוחנו להשיג הטעם של ההסתר, אך עלינו לדעת שכלפי שמיא גליא, כי בעת ההוא אי אפשר לו לאדם להתדבק בה', כי אם בזאת המדה שהקב"ה מתגלה לפניו באותו שעה, ואם האדם יש לו דעת, בודאי יוכל למצוא את השי"ת באופן הזה שהותאם עבורו. ומי שאינו רואה את

'הניחו תפילין' אף כשאינן לכם מוחין דגדלות, ובזה כשיחזור לכם המוחין, לפחות חלק המעשה לא יהיה לכם חדשים.

בנועם אלימלך אומר א מורא'דיגע ווארט בענין השמחה, כתיב ולא שמעו אל משה וגו'. הנה דרך הצדיקים שכל מעשיהם לשם שמים, שאין נותנים לב בגלות לצרות שעוברים עליהם, אלא כל מגמתם לבקש ולהתחנן על גלות השכינה, אשר סובל עימנו יחד בגלות. וכן היה אצל בני ישראל במצרים, שעיקר צערם היה על גלות השכינה. ולפיכך כשבא משה לבשרם שיגאלו מצרת השעבוד, לא הטו אזנם לשמוע אל משה, כי חששו שיהיה להם מזה שמחה להנאת עצמם, ולא לשם שמים.

אבל מאידך הכלל הוא, 'כשרוצים להכניע את הקליפה, צריך להיות האדם בשמחה', כי רק בשעה ששורה באדם רוח השמחה אפשר

קשה עליו העבודה, שכן אין מרגיש שכל העבודה שנפל בחלקו, הוא חלק מהנהגת הבורא, וזהו התשובה שאומרים לו, 'לי ולא לו, אילו היה שם, לא היה נגאל', מאחר שגם היום, הדעת שלו עדיין במצרים, ע"כ.

והנה בפרשת עקב נאמר 'ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה וגו' ושמתם את דברי אלה על לבבכם' וברש"י אף לאחר שתגלו, היו מצויינים במצות, הניחו תפילין, עשו מזוונות, כדי שלא יהיו לכם חדשים כשתחזרו, וכן הוא אומר הציבי לך ציונים, ע"כ. וכל המפרשים ראו כן תמהו, וכי אין המצוות נוהגים בחו"ל, הלוא חובת הגוף המה. ובספה"ק קדושת לוי (פירושי אגדות) מביא לתרץ דהכי מיירי בשעה שנמצאים בגלות הדעת, כשאינן לו שום הרגשה בנפשו בעשיית המצוות, ומלמדינו התורה שבל יתייאש מכך, אלא בכל זאת יעשה את המצות אף בבלי דעת, וזהו

ותאווה גשמית, הלא צריך שלא יעשה שום דבר להנאת עצמו. אלא כך פירושו, שהצדיק כל מחשבתו צלולה וברורה לכבוד שמים. אבל איך יכניע את הקליפה כיון שלא הוגבה השמחה אצל הצדיק, לזה עושה לו השי"ת שיהא לו איזה רצון, והקב"ה עושה לו רצונו, ואז הוגבה השמחה אצל הצדיק, ובזה מכניע את הקליפה.

וזה הפירוש, 'רצון יראיו יעשה' שעושה רצון להצדיק, ואח"כ 'ואת שועתם ישמע ויושיעם' שעי"ז היא לו מעט הנאת עצמו ועי"ז הוגבה השמחה אצל הצדיק, ובזה שומר ה' את כל אוהביו 'ואת כל הרשעים ישמיד' שמכניע הקליפה, עכתד"ק. הרי לנו שלנצח את היצר הרע אפשר רק מתוך שמחה וטוב לבב.

יתן ה' שנוכל להתגבר על היצר מתוך שמחה והרחבה, ונזכה במהרה לגאולה שלימה אמן.

להכניע את היצר. ולזה רצה משה רבינו לבשר להם את הגאולה, כדי להכניס מידת השמחה בבני ישראל, 'זיי זאלן ווערען אויפגעלעבט', ובזה יהא להם כח להכניע את הקליפה של פרעה. אך מעתה שלא רצו לקבל את הבשורה, שחששו שיבא להם מזה תענוג, הפסידו את השמחה, שהיו צריכים לה.

לזה התאונן משה ואמר 'הן בני ישראל לא שמעו אלי' ואף שאכן יש להם בזה כוונה טובה, שכן רוצים לעשות את העובדא בשלימות בלי שום הנאת עצמם. אבל מצד שני נעשה בזה חיסרון גדול, כיון שצריך הנאה ושמחה כדי להכניע הקליפה, וזהו 'ואיך ישמעני פרעה' עתה שלא באו בני ישראל אל השמחה, הרי אין בידי הכח להכניע את הקליפה.

ובזה מפרש את הפסוק, רצון יראיו יעשה ואת שועתם וגו'. שהקב"ה ממלא רצון הצדיק, ולכאורה איך אפשר שיהיה לצדיק איזה רצון

פניני חסידות

מלוקט משיעוריו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בספר ליקוטי אמרים תניא

פרק ז'

אך נפש החיונית הבהמית שבישראל שמצד הקליפה המלובשת בדם האדם וכו' וכן קיום וחיות כל המעשה דבור ומחשבה בענייני עוה"ז שאין בהם צד איסור לא שרש ולא ענף משס"ה מצות לא תעשה וענפיהן דאורייתא ודרבנן רק שאינן לשם שמים אלא רצון הגוף וחפצו ותאותו ואפי' הוא צורך הגוף וקיומו וחיותו ממש אלא שכוונתו אינה לשם שמים כדי לעבוד את ה' בגופו וכו'.

לעבודת הבורא יתברך וכו' שאפילו דברים של רשות, כגון האכילה והשתיה וכו' יהיו כולם לעבודת בוראך, או לדבר הגורם עבודתו. שאפילו היה צמא ורעב, אם אכל ושתה להנאתו – אינו משובח, אלא יתכוין שיאכל וישתה כפי חיותו לעבוד את בוראו. וכן אפילו לישב בסוד ישרים ולעמוד במקום צדיקים ולילך בעצת תמימים, אם עשה להנאת עצמו – להשלים חפצו ותאותו – אינו משובח, אלא אם כן עשה לשם שמיים... ואי' בבית אהרן (בסוף הספר, ליקוטים מר' אשר מסטאלין זי"ע) בלשון הפסוק (מלכים-א, יח כא) **עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים** דהיינו סימן א (שיותי ה' לנגדי תמיד) וסימן רלא (שיכוון לשם שמים) דאלו שתי

קליפת נוגה היא הדרגה של הדברים שאינם שייכים לרע הגמור, אם כי גם מצד הטוב אינם, אלא הם "פרוהה". אפשר לעשותם לשם שמים וכך יעלו לבחינת הקדושה, ואם לאו הרי הם יורדים לקליפות הטמאות.

למעשה בעבודת האדם שבכל יום, עיקר ההתמודדות הם בעניינים אלו, שהרי בדברים השייכים לגי' קליפות הטמאות, דהיינו איסורים דאורייתא או דרבנן, אין נפגשים בזה כל כך, אך בעניינים של קליפת נוגה עוסקים בכל יום ובכל עת, ואי אפשר להתנזר מהם לגמרי, ולכן בזה עיקר העבודה.

ויסוד גדול זה, שכל כוונותיו יהיו לשם שמים, כבר שנינו בשו"ע או"ח סי' רלא וז"ל: **...וכן בכל מה שיהנה בעולם הזה, לא יכוון להנאתו אלא**

סעיפים, עיקרים גדולים בעבודת ה' הם, וצריכים זירוז וחזוק תמיד.

ובענין לשם שמים אפשר להסמך מענין לענין, מעשה שהיה, שזקני הגר"א שטערנבוך זצ"ל ראב"ד אנטווערפן, ועמו יבלח"ט הגר"ט וייס שליט"א גאב"ד ירושלים, עלו לביתו של הרה"ק ר' יענקעלע מפשעווארסק זצ"ל, לבקשו שיפעל אצל רב העיר הגר"ח קרייסווירטה

זצ"ל (שהיתה לו הצעה לעבור לכהן כרב במקום אחר), שישאר על משמרתו לטובת יהדות אנטווערפן. אחר ששמע דבריהם, ביקש הרבי לברר אך זאת: האם דבר זה הוא לשם שמים? (כלומר האם כוונת השתדלותכם להשאירו בעיר, היא רק לכבוד שמים) משנענה בחיוב, מיד קם ולבש את ה'פעלץ' ויצא לדרכו אל הרב לדבר עמו.

והכל כאשר לכל נשפע ונמשך ממדרגה השנית שבקליפות וסטרטא אחרא שהיא קליפה רביעית הנקראת קליפת נוגה שבעולם הזה

אלו מסתירים ומפריעים לראות את המראה האלוקי. והכוונה לעניינינו, שקליפות אלו מסתירים לבני ישראל לראות את הבוית"ש. ובכללות יש בהן ב' מדרגות; ג' הקליפות הטמאות לגמרי, שזה איננו יכולים להעלותם לקדושה כלל, והשנית היא קליפת 'נוגה' שהוא מלשון **זוהר ואור**, וזה מורה שהיא איננה מוחלטת בצד הטומאה, ונקראת קליפה דקה. וזהו שנאמר ואש מתלקחת ונוגה לו סביב ומתוכה כעין החשמל, שקליפת נוגה ממוצעת, ויכולים לבחור להיכן להביאה; אם ל'אש מתלקחת' דהיינו צד טומאה, או 'כעין החשמל' דהיא בחינה קדושה.

ענין ארבע הקליפות, ילפינן מנבואת יחזקאל שנתנבא על נהר כבר בבבל, וראה את מראה המרכבה. וכתוב שם (יחזקאל א) **נפתחו השמים ואראה מראות אלקים וגו' וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת וְנוֹגָה לו סביב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש** (ובענין הלשון 'מרכבה', אי' במלבי"ם שנבואת ישעיה היתה כרואה את המלך 'בביתו', ויחזקאל ראה בבחי' הגלות כשהמלך 'במרכבתו' בדרך, מחוץ לביתו).

והביאור הוא (עפ"י **שערי אורה ה'**). שיחזקאל אמר בנבואתו שד' דברים

ופעמים שהיא נכללת ועולה בבחי' ומדרגת הקדושה דהיינו כשהטוב המעורב בה נתברר מהרע וגובר ועולה ונכלל בקדושה כגון ד"מ האוכל בשרא

שמינא דתורא ושותה יין מבושם להרחיב דעתו לה' ולתורתו כדאמר רבא חמרא וריחא כו'

מענג את עצמו יותר ממה שצריך, לשם תענוג גרידא, מזה יש לפרוש. ובספר הכוזרי (מאמר שני, אות 6) כתב: וְאֵין רַב הַתְּעֵנִית עֲבֹדָה לְמִי שְׁתֵּאֵוֹתְיוּ חֲלוּשׁוֹת וְכַחֲזֵתְיוּ חֲלוּשִׁים וְגוֹפּוֹ רָזָה, אֲבָל טוֹב שְׂיַעֲדֵן גּוֹפּוֹ. ואח"כ ממשיך בענין צבירת ממון: וְלֹא הִמְעֵטֵת הַמָּמוֹן עֲבֹדָה, פְּאֶשֶׁר יִזְדַּמֵּן מִן הַמִּתְרַם מְבַלִּי יִגְיַעַה וְלֹא יִטְרִידְהוּ קְנוֹתוֹ מִן הַחֲכֵמָה וְהַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים, כֹּל שֶׁכֵּן לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ טְפוֹל וּבָנִים, וּמֵאַוֲוִיו לְהוֹצִיא לְשֵׁם שְׂמִים, אֲדָּ הַרְבּוּי יוֹתֵר נְכוֹן לוֹ. עכ"ל. כלומר, הכל לפי מה שהוא אדם, ולכל אחד השיעור הוא כפי כוחו וצרכיו.

חזינן בתוך דבריו, דיש ענין ודבר מצוה שיהנה אדם מדברים גשמיים, בכוונה כדי שיועיל להרחיב דעתו וליבו לעבודת ה'. ובגמ' תענית (דף יא) איכא דאמרי דלכן נזיר נקרא חוטא לפי שציער עצמו מן היין, דאף במניעת תענוג של יין (ולא תענית גמורה) ייתכן שיהיה נחשב לחטא. ובירושלמי (תענית כה) אי' שמיני מתיקה מרגילין הלשון לתורה. אך מאידך גיסא, במצות קדושים תהיו (ויקרא יט, ב וברמב"ן שם) נצטווינו לקדש עצמנו במותר לנו, ולפרוש מן המותרות. והכלל הוא דכל דבר שהוא נצרך ומועיל להרחבת הדעת בתורה ובעבודה הוא מצוה, אבל מה שאדם

או בשביל כדי לקיים מצות ענג שבת וי"ט אזי נתברר חיות הבשר והיין שהיה נשפע מקליפת נוגה ועולה לה' כעולה וכקרבן

ובגודל מעלת האכילה בשבת, כתב הצמח צדק בספרו דרך מצוותיך (באיסור לא תבערו אש), ששאל את זקנו הרב בעל התניא, אחר ששמע מפ"ק כמה פעמים שאכילת שבת אינה כאכילת חול שהיא לברר הטוב מן הרע, אבל בשבת אין בירור מן הרע, אלא אך העלאת המאכל להכלל בקדושה. ושאלו, אחר שהמאכלים הגשמיים הם מקליפת נוגה המעורב טוב ורע, אם כן כשמעלים בשבת את

קודם לכן דיבר על אכילת חול, שבכוחה ובחיות שהאדם מקבל ממנה הוא עובד את ה', ובזה מברר את הטוב המעורב בה להכלל בקדושה. ועכשיו מדבר על דרגה גבוהה יותר, מצות ענג שבת וי"ט שהאכילה וההנאה בעצמם מצוה ועבודה הן, ולא רק הכשר מצוה להחיותו לתורה ועבודה.

החלק הטוב, בהכרח שהוא מתברר מחלק הרע. והשיבו, שבבוא השבת **כל המאכלים נעשים רק טוב** ומתפרד מהם חלק הרע, וכוונת האכילה היא רק להעלות הטוב למעלה מעלה. ובסידור יעב"ץ (הנהגת ליל שבת)

כתב: **וכל מה שאוכל בשבת, אפי' יותר מצרכו** (רק שלא תהא אכילה גסה שהיא מעשה בהמה) **נחשב רוחני** עכ"ל. ובלשון חז"ל מצאנו דבר נפלא, דאמרו (מדרש תנחומא, בראשית ג): **וכבוד שבת עדיף מאלף תעניות**.

אך מי שהוא בזוללי בשר וסובאי יין למלאת תאות גופו ונפשו הבהמית וכו' הנה ע"י זה יורד חיות הבשר והיין שבקרבו ונכלל לפי שעה ברע גמור שבשלש קליפות הטמאות וגופו נעשה להן לבוש ומרכבה לפי שעה עד אשר ישוב האדם ויחזור לעבודת ה' ולתורתו וכו' רק שהרשימו ממנו נשאר בגוף ועל כן צריך הגוף לחיבוט הקבר.

כשאכל אדם למילוי תאוותו, אך אח"כ בכח האכילה ההיא עסק בתורה ובעבודת ה', הנה החיות שיש בקרבו מהמאכל, אשר נכללה ברע, שבה אל הקדושה ונתקנה, בכך שהשתמש בה לדברים טובים. מכיון

שבאמת המאכל מותר, ויכולים להעלותו לה'. אך עדיין ההנאה והתענוג, שהתעדן באכילתו שלא לשם שמים, זה אינו נתקן בשובו לעבודת ה', וזהו הרשימו שנשאר בגוף.

מה שאין כן במאכלות אסורות וכו' הם אסורים וקשורים בידי החיצונים לעולם ואין עולים משם עד כי יבא יומם ויבולע המות לנצח כמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ או עד שיעשה תשובה גדולה כל כך שזדונות נעשו לו כזכיות ממש שהיא תשובה מאהבה וכו' וצמאה נפשו לה' כארץ עיפה וציה להיות כי עד הנה היתה נפשו בארץ ציה וצלמות היא הסטרא אחרא ורחוקה מאור פני ה' בתכלית ולזאת צמאה נפשו ביתר עז מצמאון נפשות הצדיקים כמאמרם ז"ל במקום שבעלי תשובה עומדים כו' ועל תשובה מאהבה רבה זו אמרו שזדונות נעשו לו כזכיות הואיל ועל ידי זה בא לאהבה רבה זו.

מבואר בדבריו, דדברי איסור נקראים כן, על שם שהם קשורים

בקליפה, ונתונים במאסר בידי החיצונים בלי יכולת להעלותם. ופגם

מתעורר לאהבת ה' בלא שחטא. והוא כציפור הנמלט מפח יוקשים. וכלשון **הזוה"ק** (חיי שרה קכט, ב) דמשכי עלייהו ברעותא דלבא יתיר, ובחילא סגיא לאתקרבא למלכא'. דאז נמצא, שעבירה זו שעשה היא שגרמה לו בסופו של דבר להתעוררות רבה ומחודשת, ונעשית היא עצמה זכות ממש, וממילא איננה שייכת יותר לחיצונים, ונכללת בקדושה.

שנעשה מעבירה, שירדה חיות מהקדושה לקליפה באופן שאכל מאכל אסור וכיו"ב, אינו נתקן עד שתהיה הגאולה השלימה והקב"ה יעביר את רוח הטומאה לגמרי. אך, יש עצה לתקן הפגם גם לפני כן; באם שברון לב האדם, וכאבו הגדול על שנכשל ונפל כ"כ, יביאנו לשוב לה' ביתר שאת ועוז, ויתעוררו אצלו געגועים וצמאון עצומים לאביו שבשמים, עוד יותר משאם היה

אבל תשובה שלא מאהבה זו אף שהיא תשובה נכונה וה' יסלח לו מכל מקום לא נעשו לו כזכיות ואין עולים מהקליפה לגמרי עד עת קץ שיבולע המות לנצח.

כעס. אך הכובע נשאר בטינופו, וצריך לנקותו ולתקנו. וכאן בענייננו ולקמן, מדברים ברובד הפנימי - כלפי ה'חפצא', דהיינו על תיקוני הפגמים שעומדים בעינם אף אחר התשובה.

תשובה נכונה פירושה תשובה **כהלכה**, היינו עפ"י הגדרים המבוארים בהלכות תשובה להרמב"ם, חרטה, קבלה על העתיד וכו' ולזאת כתב וה' יסלח לו, כמו דנתבאר לעיל דתשובה זו מועילה ל**יגברא'** לכפר אשמתו, אך כלפי ה'חפצא' דהוא הפגם – אין עולים מהקליפה לגמרי עד עת קץ וכו'.

יש לדעת, כי כשאדם חוטא ואח"כ שב בתשובה כהלכה, ומתחרט ומתודה ככל מצותו, בזה נתקן ה'**יגברא'**, ואין נחשב לו עוון ואף רצוי הוא לפני ה'. אך ה'**חפצא'**, דהיינו הפגם שנעשה ע"י שהוריד חיות של קדושה לקליפות, עדיין קיים וצריך תיקון. וכל זמן שהפגם לא בא אל תיקונו, הוא מחשיך במידת מה את אור הנשמה מלראות באור ה'.

משל למה הדבר דומה, ראובן השליך בוץ על כובעו של שמעון, ואח"כ נתפייס עמו בדברים ושילם לו דמי נזקו. הנה כלפי שמעון – תיקן ראובן את מעשהו, ואין לו עליו תביעה או

אך החיות שבטפות זרע שיצאו ממנו לבטלה אף שירדה ונכללה בשלש קליפות הטמאות הרי זו עולה משם בתשובה נכונה ובכוונה עצומה בקריאת שמע שעל המטה וכו' ולכן לא הוזכר עון זרע לבטלה בתורה בכלל ביאות אסורות.

יותר משאר איסורים, דתשובה נכונה (תשובת הגברא' כנ"ל) וקריאת שמע שעל המיטה בכוונה עצומה, משיבים את החיות לקדושה.

ומתבארים הדברים כאן, דפגם זה, אף על פי שנורא הוא מאד, מחמת הטומאה שמתרבה כל זמן שלא שב בתשובה. אפשר לתקנו באופן קל

אף שחמור מהן וגדול עונו בבחי' הגדלות ורבוי הטומאה והקליפות שמוליד ומרבה במאד מאד בהוצאת זרע לבטלה יותר מביאות אסורות.

מהר"ח ויטאל, בשער הכוונות מבאר דבהוז"ל גדלה הטומאה ביותר, שכן יש אז שליטה ביד החיצונים להפרות ולהרבות עד מאד את המזיקים הטמאים. משא"כ בעריות, אין נמצא החיות במקום הפקר, על כן אין שם ריבוי כזה.

לשונות מיוחדים מצינו גם בלישנא דשו"ע (אבה"ע כג, א): ועון זה חמור מכל עבירות שבתורה. ומעניין שאף לאידך גיסא גבי מצות מילה משתמש השו"ע (יו"ד רס, א) בלשון מיוחד: וגדולה מצוה זו משאר מצות עשה. אך לדינא אין הדבר כן וכדאי בספר חסידים (קעו) להדיא, דאיסורי עריות חמירי יותר מהוז"ל. אלא השו"ע רק בא לבאר את חומר הפגם הנעשה.

רק שבביאות אסורות מוסיף כח וחיות בקליפה טמאה ביותר עד שאינו יכול להעלות משם החיות בתשובה הגה"ה: מפני שנקלטה ביסוד דנוקבא דקליפה המקבלת וקולטת החיות מהקדושה וכו'.

כמעט אי אפשר לתקנו, כי נפלה החיות אצל הקליפות הטמאות. וזה דומה לדבר שנפל ונשבה במדינת אויב, שאף דבר קטן, קשה להוציאו מהם.

והרי זה דומה לכלים שנפלו אצל מדינה שיש עמה קשרי ידידות, שאף אם כלים יקרים מאד הם, בקל אפשר להוציאם ע"י משא ומתן עם המדינה הידידותית. אך בעריות, אע"פ שהפגם הוא פחות מהוז"ל, מ"מ

יכולתי להשליכה כמה מעלות למטה לארץ אך לא כבעלה הזכר. (וכנראה שלא היה זה חלום גרידא, אלא שבאמת פעל בקודשו בענינים רמים). וייתכן הביאור, דכמו שבצד הקדושה הנקבה היא דרגה פחותה מהזכר, כך לגבי הטומאה בחי' הנוקבא יותר מרוחקת מן הקדושה מן הזכר.

אגב יש לציין על מה שמבואר בדבריו שבגלל שנקלטה החיות בנוקבא דקליפה, אין יכולים להעלותה. מה שאי' באור החיים (בראשית מט, יא): ... וכדבר הזה ובחזיון הראוני בחלום שהאבקתי במלחמה עם הזכר ויהי נקל בעיני להכניעו והפלתי אותו בכוחי, ולנקבה נתאמצתי בכל כחי כמה פעמים ואחר כמה טרחות

ובזה יובן מאמר רז"ל איזהו מעוות שלא יוכל לתקון זה שבא על הערוה והוליד ממזר שאז גם אם יעשה תשובה גדולה כל כך אי אפשר לו להעלות החיות לקדושה מאחר שכבר ירדה לעולם הזה ונתלבשה בגוף בשר ודם.

הרים וגבעות בקשו עלי רחמים וכו' אמר אין הדבר תלוי אלא בי הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה עד שיצתה נשמתו יצתה בת קול ואמרה רבי אלעזר בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא, וסיים ואמר לו לך לשלום. והכפרי נתעורר עד מאד, ובדרכו לביתו הלך ביער, ושכב על הארץ וצעק בקול מר ובדמעות. כך עשה זמן ממושך, עד שבאו ואמרו לו שמתו הממזרים. וכששמע זאת, עמד והלך לו, וקיים אח"כ תורה ומצוות כדבעי (ספר המאמרים להרשב"ב מליובאוויטש, תרנ"ב).

באופן זה שנולד ממזר, אף ששב בתשובה רבה מאהבה, עדיין תוצאות החטא קיימים, וכל זמן שהחיות שירדה לקליפה מלובשת בגוף בשר ודם, עדיין לא תוקן הפגם.

עובדא הוה, ביהודי כפרי שנכשל בחטאים חמורים והיו לו בנים ממזרים רח"ל. יום אחד נתעורר לשוב על עוונתיו כי כבדו, ובא לפני הרב בעל התניא. וכשנכנס, נתן הרב את ראשו על זרועו ואח"כ הגביה ראשו ואמר לו: (ע"ז יז) אמרו עליו על רבי אלעזר בן דורדיא שלא הניח וכו' הלך וישב בין שני הרים וגבעות אמר

אחר הברלה פרישת וארא תשפ"ב לפ"ק

היום מוצאי שבת, הוא יומא דהילולא של הרה"ק הישמח ישראל, שמו נקרא ישראל יצחק על שם הרב הקדוש מווארקע זי"ע שכן נולד מספר שנים אחר הסתלקותו בשנת תרי"ג והרה"ק מווארקע נסתלק בתר"ח, אחר כך בשנים מאוחרות כאשר חלה בחולי מסוכן הוסיפו לו את השם ירחמיאל.

עיין בהקדמה לספה"ק ישמח ישראל שהטעם שקראו לספר בשם ישמח ישראל, מפני שהרבי אמר בימים האחרונים קודם הסתלקותו 'שהיה עובד על מדת שמחה לשמח לבבות ישראל'. ואחיו התפארת שמואל מוסיף שם לבאר עפ"י דברי הכתוב 'יפה נוף משוש כל הארץ' (תהלים מח, ג) וכש"כ רש"י שם, שמי שהיה עצב על עבירות שבידו, היה מביא חטאות ואשמות ומתכפר לו והוא יוצא משם שמח. כמו"כ הישמח ישראל היה מחזק בני ישראל להתקרב אל ה', שזה מביא לידי שמחה.

פעם אחת כשהיה צריך בדחיפות לנסוע לעיר אחרת לבקר את הרופא, בא לפניו איש אחד ובמשך זמן רב שפך לפניו שיחו במר נפשו, והמשמשים חששו כי יתמהמה עוד זמן רב, על כן לגודל נחיצות נסיעתו נכנסו אליו לאמור שהשעה עוברת ופן יאחר את הרופא, השיב להם הישמח ישראל, תאמינו לי, כי יותר מרפא את נפשי, לשמוע שיחו של מר נפש, ולחדש בקרבו רוח חיים והתחזקות, מכל הנסיעה לרופא.

מצינו במכתביו בעת שכותב לאנשים שצריכים רפואה, שמביא רבות את הפסוק במשלי (יח, יד) רוח איש יכלכל מחלהו וגו', היינו כשרוחו של אדם הוא מרומם, זה משפיע על הגוף לרפאותו. (באחד המכתבים: אבקש מאוד מכתה"ר להתחזק א"ע ולבטוח בד' כי יהפוך הכל לטובה ומרגלא בפומא דכ"ק איתן אאמו"ר זצ"לה"ה זי"ע דברי שהע"ה משלי י"ח י"ד רוח איש יכלכל מחלהו וכפי' המצודות שם). והנה יש עוד פסוק שמופיע רעיון זה, והוא במשלי (יז, כב), 'לב שמח ייטב גהה' וגו' ובמצודות דוד שם, השמחה תיטיב לגוף כדבר רפואה וכו'.

כמה פעמים שמעו ממנו, שרוצה שיכתבו תורותיו באריכות ובאופן בהיר, שלא יצטרכו לבלות זמן בעיון ודקדוק כוונת המחבר, אלא באופן שיהא פשוט להבנה, שכן אין כוונתו באמירת התורה לפלפל וליישב המקראות או דברי הזוה"ק והמדרשים, אלא שיהא קל ושוה

לכל נפש, שכל אחד יוכל 'זיך צוכאפן' ולקבל דרכי חיים ותוכחת מוסר, למצוא נוחם לנפשם.

כ"ק אאמו"ר זצללה"ה סיפר שהרה"ק מסאטמאר זי"ע בשנות נעוריו היה מסתופף בצילו של הרה"ק ר' ישכר דוב מבעלזא זי"ע, ואחיו בעל עצי חיים, נסע פעם לאחד ממקומות המרגוע והמרפא ופגש שם את הרה"ק בעל ישמח ישראל, ואף ראה אז חלק מכתבי התורה של הישמח ישראל, כשחזר למקומו אמר לאחיו הרבי מסאטמאר שכדאי הדבר שיפגוש את הרבי מאלכסנדר, אך הרבי מסאטמאר לא אבה לנסוע אליו, כיון שלא ידע אם יש לזה שייכות לקאצק, שהיה בזה התנגדות וכו', אך כשהגיע לאמעריקא, וראה את הספר ישמח ישראל, היה מלא התפעלות מזה, ופיו היה מלא שבח ותהילה, והתבטא: **דער ברודער איז געווען גערעכט**. וכמו כן סיפר **כ"ק אאמו"ר זצללה"ה** שהרבי מסאטמאר זי"ע התבטא בפניו, **איך בין דעם ישמח ישראל'ס א חסיד**.

אל הישמח ישראל באו מכל המקומות והחצרות ליהנות ממנו עצה ותושיה, כי היה ידוע לחכם מופלג, וכן ידוע שהיה בעל זיכרון כביר, מסופר שפעם הגיע אחד החסידים ונכנס 'ליטול שלום', אך הרבי לא רצה להושיט לו יד, החסידים תמחו על כך, אך הרבי חיך ואמר, לפני מספר שנים הגיע לכאן ועדיין לא לקח ברכת פרידה, ולכן אין צריך ליתן לו עתה שלום.

כמו כן, פעם נפגש עם רב חשוב, והרצה לפניו איזה פלפול, ושאל את הרב אם מכיר את הדברים שאמר, כשענה לו בשלילה, אמר לו הישמח ישראל, זה הפלפול אמרתם על סעודת בר מצוה שלכם, וזה היה אחר שחלפו שנים רבים מאז.

יש להסמיך כאן מה שאמר **כ"ק אאמו"ר זצללה"ה בשם אביו זי"ע**, בשבח הספר 'ישמח ישראל': **"עהר ווייזט פארן גרעסטן ווי קליין עהר איז, אין פארן קלענסטן ווי גרויס עהר איז"**...

הישמח ישראל בענוותנותו לא ראה את עצמו כמי שראוי לאמירת תורה, אלא רק כמי שחוזר על דברי אביו, והתבטא לאמור, איך בין נאר א נאכזאגער פון טאטען, ואכן בתחילת ספרו מופיע התנצלות, שאמר בשבת הראשונה שהשמיע תורה ברבים ובתוך דבריו: כי הוא רק כמתורגמן וכשופר, וכמעביר דרך פיו דברי קודש, ואנחנו היום צריכין לנטוע בלבינו

דברי קדושת אאמו"ר זצללה"ה עיי"ש. ואכן רואים הרבה בספרו, שמביא תורה מאביו, וממשיך לבארם בתוספת נופך.

מפורסם גדול היראת הכבוד שהיה לו לאביו, והיה משמשו תדיר במסירות ביתר שאת, וכיון שאביו הרה"ק רבי יחיאל היה אדם חלוש, הלך עימו לעיירות מרפא וליערות לשאוף אויר צח, ופעם אף ביקש מבנו הישמח ישראל 'כתוב לי תפלה' היינו תפילה מיוחדת שיתפלל עבור בני ישראל, ומודפס נוסח התפילה שכתב לו.

פעם רצו להכניס את הרה"ק רבי יחיאל לאיזה ענין, ולדעת הישמח ישראל לא היה ראוי לעשות כן, אך לא רצה להיות כמביע דעתו בפני אביו, על כן אמר לאביו כך: זה ברור שאבי גדול ממנו בכל תחום, אך ב'גניבה-שפראך' אני עדיף, ודבר זה אינו כדאי.

אא"ז הרה"ק רבי מנחם היה קרוב מאד עם הישמח ישראל, ואף נשאר מכתב ששלח אא"ז הרה"ק רבי מנחם אל הישמח ישראל ובו מזכיר לישועה את הרבנית, המכתב אינו מפורסם, מפני שרשומים בה דברים פרטיים.

שמעתי בשם הרה"ח ר' לייבוש בויס ז"ל שבעת שהגיע הידיעה על הסתלקות הישמח ישראל היה הרה"ק רבי מנחם באמצע שמחת נישואין במשפחתו, בעת שמחת נישואין היה דרכו של רבי מנחם להסתובב בין ה'עולם' שמח מאד, ומיד בשמעו כן, מרוב צער יצא מן האולם, והסתגר בחדר לזמן רב (בכ"ט לחודש הרי אין עושין נישואין, ואולי עד שהגיע הידיעה היה כבר א' שבט).

החסיד הישיש ר' משה הלוי בויס ז"ל, (אין זה משפחת בויס מצאצאי בית פשיסחא, אלא היה 'לוי' ואביו היה ראש הקהל בפשיסחא) היה אחד מה'חוזרים', שהיה שומע וזוכר היטב את הדברי תורה, ומפיו כתבו מאמרים.

יש שקוראים לספר ישמח ישראל, 'תורה שבכתב' של בית ווארקע, כיון שהוא היה היחידי שכתב בארוכה ספר לפי משנתה של בית ווארקע.

בזאת חנוכה, מביא הישמח ישראל א שארפע שמועס, ואף מופיע שם פעמיים תוכן הענין, עהר קאכט זיך אין דעם, שיש כאלו שמחכים למוחין, הויכע זאכען מחשבות ומדריגות,

ומביא שם כי בימינו אלה, צריך להתפלל פשוט להתעורר ולהתלהב, ולא להביט על כל מיני חשבונות אלא שילכו עם פשטות.

אכן לא השאיר אחריו צאצאים, אך השאיר תלמידים רבים שהם כבנים, שמתעוררים עד עצם היום הזה מספרו הגדול והקדוש.

זכותו יגן עלינו ועכ"א, א גוטע וואך, א פרייליכער וואך.

חבורת זרע יצחק

ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי יצחק מאמשינאוו ז"ע
בגשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ציון יגלו

ברכות מאלופות נשנר מעומק ליבנו, לידידנו וחברינו, צנא
מלא ספרא, ברוך הכשרונות, פניו מאירות, מהדש חידושים
והובר חברים מחוכמים
ה"ה

החתן המופלג בן ציון ווייסבערגער הי"ו

לרגל שמחת אירוסיו בשעטומ"צ

יה"ר שיהא הקשר עולה יפה לבנינו עדי עד, דורות ישרים
ומבורכים, בני חיי ומזוני רוויחי, ואך טוב והסד ירדפוך כל
הימים, אכ"ר
המברכים
בני החבורה

מכון דברי תורה

להוצאת דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כחתן יכהן פאר

מעומק ליבנו נשנר ברכת מולא טבא וגדא יאה, לידידנו היקר, רב
פעלים לתורה ולתעודה, העומד לימינו בכל עת ועונה, מראשוני
מפיצי תורת רבינו שליט"א וממייסדי מכון שיחות קודש
ה"ה

החתן המופלג שלמה חנוך ערליך הי"ו

בן איש חי רב פעלים

הרה"ח ר' נתן פנחס ערליך שליט"א

לרגל שמחת נישואיו בשעטומ"צ

יהי רצון שתזכה להקים בית נאמן בישראל, ענן ה' יהיה קשור על
האהל ושכינה שרויה בתוכו, שיהא הנר דולק והברכה שרויה בעיסה,
לראות דורות ישרים ומבורכים, אכ"ר
המברכים

המכון להוצאת דברי תורה – אמשינאוו

א. ע. א. 638 משה חיים צל"ק